

Litteratur

A. HORION: Faunistik der mitteleuropäischen Käfer. Band IX. Staphylinidae 1. Teil (Micropeplinae — Euaesthetinae). Kommissionsverlag Buchdruckerei Aug. Feyel Überlingen-Bodensee. 1963. 412 sidor.

Redan för 20 år sedan påbörjade Dr. Horion en faunistisk bearbetning av de mellan-europeiska staphyliniderna, men av olika skäl har publiceringen fördröjts, bland annat för att just denna jättefamilj under senare tid varit föremål för talrika revisioner. Särskilt genom förfinade undersökningsmetoder av genitalorganen hos hanar och honor, av mikroskulptur, mundelar, hår- och borstbeklädning och andra förut föga beaktade kroppsdelar har mången hittillsvarande kollektivart måst delas upp, stundom i en rad arter (såsom t.ex. inom undersl. *Gabrius*), åtskilliga subspecies, varieteter och aberrationer tillerkänts fullt artberättigande och en mängd helt nya arter upptäckts och beskrivits. Även omgruppering av släkten, undersläkten och arter har förekommit (såsom t.ex. inom sl. *Atheta*, *Schistoglossa*, *Oxytoda*). Den taxonomiska nybearbetningen har väl åtminstone beträffande rätt många släkten numera nått en viss avslutning och stabilisering, så att Dr. Horion ansett tiden vara mogen för att, såsom han blygsamt skriver, som »underlag för vidare forskning» börja utge sin Staphylinid-Faunistik. Liksom beträffande de närmast föregående delarna svarar Die Deutsche Forschungs-Gemeinschaft in Bad Godesberg för tryckningskostnaderna.

Nu föreligger alltså första bandet av det planerade stora verket, och det må genast sägas, att det är utomordentligt innehållsrikt och stimulerande att läsa samt att det i hög grad måste intressera också alla nordiska koleopterologer. Och detta ej endast på grund av den detaljerade redovisningen av de olika arternas förekomst i Mellaneuropa och utbredning i övrigt utan kanske än mer genom de fylliga uppgifterna om deras ekologi, fenologi och biologi m.m. Ett stort antal välkända staphylinid-specialister har Dr. Horion haft som medhjälpare, vilket borgar för att alla uppgifter blivit så korrekta som det för närvarande är möjligt få dem. Det förhåller sig ju nämligen så, att äldre fynd ej sällan hänför sig till senare uppdelade kollektivarter, och inte minst då har det varit nödvändigt att t.ex. vid tydningen av beläggsexemplar få anlita specialister. Ändå har i vissa fall svårigheter uppstått vid sammanställningen av de faunistiska uppgifterna — detta naturligtvis särskilt beträffande omstridda och ännu ej allmänt godtagna arter. Men författaren har skickligt lotsat sig fram mellan blindskären och har väl lyckats med att ge en klar bild av allt vad som i nuvarande stund är känt om de mellan-europeiska staphylinidernas utbredning och levnadssätt som i denna första del behandlas.

Såsom i rubriken angivits, omfattar det första bandet *Micropeplinae*—*Euaesthetinae*. En viss ändring av tidigare brukad indelning av underfamiljer och släktgrupper (tribus) har gjorts, så att underfamiljerna nu är *Micropeplinae*, *Oxytelinae*, *Leptotyphlinae*, *Oxyporinae*, *Steninae* och *Euaesthetinae*. Till underfam. *Oxytelinae* förs numera förutom *Oxytelini* och ett par släktgrupper, som inte är representerade i den nordiska faunan, som tribus våra gamla underfam. *Phloeocharinae* (under vilken sl. *Olisthaerus* också intagits), *Proteininae* och *Omalinae*.

Ytterligare två Faunistik-band beräknas de mellan-europeiska staphyliniderna komma att kräva. De avvaktas med spänning, och man vill varmt önska att Dr. Horions hälsa och krafter måtte stå honom bi vid fullgörandet av hans viktiga och beundransvärda arbete i koleopterologens tjänst.

Thure Palm

J. KAISILA. Immigration und Expansion der Lepidopteren in Finland. S. 1—452. Helsingfors 1962.

Ett anseeligt och viktigt arbete av denne forskare publicerat i Acta Entomologica Fennica 18, 1962. Ökningen i sydliga och även östliga fjärilarters uppträdande i Finland är enligt författaren en iakttagelse icke blott beträffande fjärilarna, även övriga insektgrupper ha i detta avseende ökats, ja också för däggdjuren, särskilt smågnagare, och fåglar har detta bevisats. Fåglarna i synnerhet, även vanliga arter, ha ökats, varom den ornitologiska litteraturen ger besked bortåt 100 år bakåt i tiden. Allt detta hänger samman med en förbättring av klimatet.

Naturligt nog har samtidigt med denna expansion förekommit tillbakagång i vissa arters numerär, främst gäller detta den ökade utdikningen av mossor och myrmarker. Man hade gärna önskat att författaren utvidgat området för sin mycket intressanta studie västerut till Atlanten men det hade väl då blivit för vidlyftigt. En omfattning rik litteraturförteckning avslutar arbetet.

Frithiof Nordström